

Manual valencià de la paradoxa

Els intents del conseller valencià de Cultura, Francesc Camps, que els llibres de text diferenciïn el valencià del català no han fet més que introduir ambigüitats i incoherències en els pocs llibres de text que, ara per ara, li han fet cas.

És complicat dir que la llengua valenciana és l'idioma oficial d'un país i després dir que aquesta llengua és la mateixa que una altra llengua amb un nom diferent que es parla a un altre país. Tan difícil com seria dir que l'argentí és una llengua que es parla a Argentina però que és el mateix que l'espanyol que es parla a Espanya, sense poder dir simplement que el que es parla a Argentina és espanyol. Doncs així de complicat ho ha posat el conseller de Cultura, Francesc Camps, a les editorials que vulguen publicar els llibres de text al País Valencià. La setmana passada, Camps va anunciar que ha demanat, i si cal ho exigirà, que els llibres de text al País Valencià no continguin cap referència al territori que no siga "Comunitat Valenciana" ni cap altre nom per a la llengua que no siga "llengua valenciana". Tot això, va explicar Camps, amb l'objectiu que "no distorsionen políticament i socialment les senyes d'identitat dels valencians".

Tot i que Camps va afirmar que el 85% de les editorials han acceptat aquestes condicions és ben estrany, ara per ara, trobar un llibre de text que no explique com cal la unitat de la llengua, els orígens i el nom científic. Fonts de diverses editorials afirmen que això es deu principalment al fet que els llibres revisats

enguany per la Conselleria no eixiran fins a l'any que ve.

Però no és l'única raó. El president de l'Associació d'Editors del País Valencià, Francesc Ferrer, afirma-

tampoc no ha fet cap editor valencià és substituir sistemàticament 'llengua valenciana' per 'llengua catalana' i diferenciar-les en dos àmbits lingüístics diferents, com exigeix Camps".

Es un fet, però, que aquestes pressions han existit. Diversos editors valencians han reconegut que, després de presentar els llibres a la Conselleria per aprovar-los, han rebut trucades anònimes que els demanaven canvis concrets pel que fa al nom de la llengua i del territori. I quan demanaven que s'identificaren, els interlocutors sempre van presentar-se com a funcionaris de la Direcció General d'Ordenació i Inno-

vació Educativa de la Conselleria de Cultura. Els editors valencians consultats, que volen mantenir-se en l'anonimat, han afirmat que no han fet cap canvi en els textos. Fora del País Valencià, la Conselleria ha parlat també amb algunes editorials. Frederic Rahola, editor de Teide, admet que la Conselleria ha fet observacions a un dels volums de llengua castellana i destaca la paradoxa que aquest llibre siga aprovat pel Ministeri d'Educació i, en canvi, la Conselleria d'Educació pose objeccions. Rahola, que també és vice-president de la Associació Nacional d'Editors de Llibres d'Educació (ANELE) diu que, en canvi, la Conselleria no ha contactat oficialment amb ANELE per donar unes orientacions generals a tots els editors.

TU MISMO **DECIR HOLA EN OTRO IDIOMA**

A demás del castellano, en España hay otras lenguas oficiales: el catalán en Cataluña y Baleares, el gallego en Galicia, el vasco en el País Vasco y parte de Navarra, y el valenciano en la Comunidad Valenciana.

¿Sabes saludar o dar las gracias en esos idiomas? Aquí tienes un pequeño vocabulario que te será muy útil:

	Catalán	Valenciano	Gallego	Vasco
(Hola)	Hola!	Hola!	(Hola)	Kaboo
Adiós	Adéu	Adéu	Adesús	Agur
Gracias	Gràcies	Gràcies	Gracias	Eskerrik, esko
Buenos días	Bon dia	Bon dia	Bon dia	Egun on
Buenas tardes	Bona tarda	Bona tarda	Bons tardes	Arratxukle on
Buenas noches	Bona nit	Bona nit	Bons noites	Gatu on

ma: "Cap editorial valenciana no ha canviat la línia que segueix des de fa anys, d'una forma més o menys explícita amb el tema de la unitat de la llengua. El que

L'editorial SM ha estat víctima de la incoherència promoguda per la Conselleria de Cultura de la Generalitat valenciana. Dalt, el valencià i el català apareixen com llengües diferents en el manual de Conocimiento del medio de 5è de Primària. Baix, la mateixa editorial SM assenyala correctament l'àrea lingüística catalana en el llibre de Lengua y literatura de 1r. d'ESO.

ARXIU / RAFA GIL

De fet, l'anunci del conseller valencià no ha fet sinó posar en situació d'alerta els mestres i professors. La Mesa per a l'Ensenyament en València, que està formada pels sindicats amb més representants en el sistema educatiu (CCOO, UGT i STE-PV), a més de la Universitat de València, revisaran tots els llibres de text per assegurar-se que compleixen amb els criteris científics. L'STE-PV (Sindicat dels Treballadors de l'Ensenyament del País Valencià-Intersindical Valenciana) ha fet una crida al conjunt del professorat perquè no es deixen atemorir i perquè exercesquen obertament els drets fonamentals reconeguts en l'article 20 de la Constitució espanyola que fan referència a la llibertat de càtedra —que inclou la lliure elecció de llibres i materials per a la docència—, i de producció i creació científica i tècnica, un exercici que no pot ser restringit per cap tipus de censura prèvia.

Per tant, l'anunci de Camps, en el fons provocat per les pressions que reben dels seus socis secessionistes d'Unió Valenciana (UV) i del diari *Las Provincias*, no ha fet més que evidenciar que hi ha llibres de text que qüestionen la unitat de la llengua i que ja són al mercat.

Jugar a l'ambigüitat. Una ullada a les llibreries no és prou per distingir aquells volums que juguen a l'ambigüitat defensada per la Conselleria de Francesc Camps. Per trobar-los, cal buscar en els llibres d'assignatures com coneixement del medi (el que abans eren les ciències socials), en Primària, i llengua castellana, en Secundària, editats per grans grups d'abast estatal com Anaya o SM. Aquestes editorials, que són correctíssimes en els volums de l'assignatura de valencià, cauen en ambigüitats quan han d'explicar l'oficialitat de la llengua o l'origen dins d'altres matèries. Així, en la pàgina 26 del manual *Lengua castellana y literatura* de 1r. d'ESO que Anaya va editar el 1996 i escriuen F. Lázaro Carreter i J. M. Marín Mar-

S'han donat casos en què llibres de llengua castellana són aprovats pel Ministeri, mentre que a València els posen objeccions.

tínez s'afirma, quan parla de les llengües oficials, que a Espanya hi ha "el gallego en Galicia, el euskera o euskara en el País Vasco, el catalán en Catalunya, el valenciano en Valencia, y la modalidad balear del catalán en estas islas". Cal dir, però, que, abans d'això, els autors han fet una explicació molt particular del valencià com a varietat del català: "En Espana se hablan las siguientes lenguas: el gallego, el catalán y el castellano, que son, genéticamente, dialectos del latín. Además existe el vascuence

o euskera, que no deriva del latín. Y algunos llaman lengua valenciana (o valenciano simplemente, como aparece en el Estatuto de Autonomía) a la modalidad catalana hablada en ese territorio que, llegó a tener no pocas peculiaridades fonéticas, morfológicas, sintácticas i léxicas."

En la pàgina 27, Anaya inclou el quadre per parlar telegràficament en tots els territoris de l'estat (vegeu p. 32) i on hi ha tres requadres diferents per a Catalunya, País Valencià i Balears. Posteriorment, quan parla de literatura, els autors dediquen un apartat a la "literatura catalana, balear y valenciana" on hi ha els autors més importants de parla catalana junts però sense barrejar-los.

Val a dir també que en el llibre d'Anaya *Valencià: llengua i literatura* s'inclou sense problemes poemes de mallorquins com Anselm Turmeda i de catalans com Josep Maria de Sagarra i se n'hi explica clarament l'origen i l'obra.

Una altra editorial que presenta incoherències entre uns llibres i uns altres és SM. Aquest grup

Ara per ara és difícil trobar llibres que separen clarament valencià i català com dues llengües diferents. Les mesures anunciades per Cultura, però, poden fer que l'any vinent els nens estudien aquesta teoria científica.

Dalt, una imatge de l'atles de SM on català i valencià apareixen com dues llengües diferents. Baix, un gràfic tret d'un manual d'Anaya on català, valencià i balear semblen llengües diferents.

editorial és totalment correcte en el manual *Lengua y literatura* de 1r. d'ESO, on l'àrea lingüística catalana ocupa tot el Principat, el País Valencià, les Balears i la Franja d'Aragó. En canvi, en la pàgina 16 de l'*Atlas d'Espana* que SM adjunta al manual de 6è de coneixement del medi de Primària (vegeu a la dreta) s'enumeren les llengües oficials de l'estat: el castellà, el català, el gallec, el valencià i el basc. Igualment, en el manual de 5è de Primària que aquesta editorial va editar el 1994 es veu un gràfic en què hi ha les salutacions en català, valencià, gallec i basc. Tot i la diferenciació com a llengües oficials diferents, totes les expressions són iguals en català que en valencià (vegeu p. 30). Un responsable de comunicació

bres de text que Francesc Camps va facilitar als mitjans de comunicació, sense especificar-ne les editorials, i que molt probablement encara no són a les llibreries. Una d'aquestes edicions afirma clarament que les altres llengües oficials, a banda del castellà, són "el gallego en Galicia, el vascuence (o eusquera) en el País Vasco, el catalán en Cataluña y Baleares, y del valenciano en la Comunidad de Valencia".

ciana es valido para el catalán que se habla en Baleares, con sus características particulares para Mallorca, Menorca e Ibiza".

Paradoxa política. L'últim cas paradoxal d'aquesta història és que les explicacions de Camps no han satisfet ningú. Lògicament, no han satisfet els grups de l'oposició. Tant PSOE com Esquerra Unida (EUPV) i Unitat del Poble Valencià (UPV) han criticat força les mesures anunciades pel conseller. El secretari general dels socialistes valencians, Joan Romero, ha dit irònicament que espera que Camps no actue "marcat per cap grup de pressió" i ha anunciat una revolta de la comunitat educativa. Glòria Marcos, d'EUPV, ha dit: "Es una mesura d'un digne fill de Manuei Fraga i de la censura franquista". Pere Mayor, d'UPV, ha criticat "que el govern d'Eduardo Zaplana, amb el seu conseller de Cultura al capdavant, atempte d'aquesta manera tan bèstia contra allò que els lingüistes i els filòlegs de tot el món civilitzat reconeixen".

La Mesa per a l'Ensenyament en Valencià, formada per sindicats i la Universitat de València, revisarà els llibres de text perquè no siguin científics.

LA UNIÓN DE LA LENGUA: La expresión común
 Cualquiera de vosotros sepa que se trata de los demás con cortésia, amabilidad y simpatía. Ello dependerá de vuestra manera de hablar. En vuestra manera de hablar, cuando no han entendido a su interlocutor, les piden licitudes de la fórmula "por favor" o "¿qué?".

Quiza en vacaciones o con cualquier otro motivo, viajarás por Galicia, Euzka II, Cataluña, Baleares, la Comunidad Valenciana, etc. Allí se hablarán en castellano, pero recibirán con agrado que intentes decir algunas cosas en las lenguas de su comunidad. No te esfuerces a decir algunas de estas expresiones:

	EN GALICIA	EN EL PAÍS VASCO	EN CATALUÑA	EN LA C. VALENCIANA	EN BALEARES
Hola	Ola	Salun	Hola	Hola	Hola
Buenos días	Bos días	Egunon	Bon dia	Bon dia	Bon dia
Buenas tardes	Bos tardes	Arratsaldeon	Bona tarda	Bona tarda	Bona tarda
Buenas noches	Bos noites	Galatun	Bona nit	Bona nit	Bona nit
Adiós	Adios	Agiur	Adiós	Adiós	Adiós
Muchas gracias	Moltes gràcies	Estreñit, aian	Moltes gràcies	Moltes gràcies	Moltes gràcies
De nada	De nada	Et chopp zergatik	De res	De res	De res
Si	Si	Si	Si	Si	Si
No	Non	Et	No	No	No
Por favor	Per favor	Miseet	Si us plau	Per favor	Per favor

de l'editorial SM ha afirmat a EL TEMPS que aquests casos es donen perquè d'una banda hi ha el que diu la romanística mundial sobre la unitat de la llengua, i que no és discutible; i d'una altra, l'oficialitat del valencià com a llengua en el País Valencià, que també és un fet.

Amb els llibres que hi ha actualment al mercat, les incoherències i paradoxes no passen d'aquestes qüestions, que poden ser perfectament corregides i explicades pel professor.

Una altra cosa és el que apareix en algunes de les pàgines de lli-

En aquesta mateixa edició s'insinua que el valencià prové del mossàrab.

Una altra de les edicions mostrades pel conseller d'Educació i Cultura ajunta ambigüament "catalán, valenciano i mallorquín (catalán balearico)" en una mateixa pàgina però per separat. L'explicació del valencià diu que aquesta llengua "tiene un origen medieval al igual que otras lenguas peninsulares" i no fa cap esment a la relació amb el català. Per arrodonir l'ambigüitat, l'explicació que fa del "catalán balearico" és: "Todo lo que hemos descrito sobre la lengua valen-

Els sindicats, com hem dit, han reaccionat prometenent que faran una revisió a fons dels llibres per denunciar aquells que siguin científics.

La paradoxa, però, és que les mesures anunciades per Camps tenien com a objectiu final aturar les pressions que els socis de govern, els regionalistes d'Unió Valenciana, estaven exercint però tampoc no els ha satisfet. Fermín Argoitia, d'UV, ha considerat insuficients les decisions de Camps i ha exigint que es prenguen mesures contundents per evitar que es relacione valencià i català.

Àlex Milian